การบริหารจัดการแรงงานต่างชาติเพื่อการแก้ไขปัญหาแรงงานเมียนมาร์ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในเขตชายแดน จังหวัดระนอง

Management of Foreign Workers According to The Problem of Myamar Workers Illegally Entering the Border Area in Ranong Province

เบญญา แคล่วคล่อง[1] และ พราวพิชชา เถลิงพล[2]

Benya Klawkhong[1] and Preawpitcha Thalengpon[2]

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

Business Administration Program Public and Private Management of School Western University, Thailand

Corresponding Author, Email: [1]Benyaning32@gmail.com

Retrieved: June 25, 2024; **Revised:** April 30, 2025; **Accepted:** April 30, 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาแรงงานเมียนมาร์ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในเขตชายแดน จังหวัดระนอง 2) เพื่อศึกษาผลกระทบจากปัญหาแรงงานเมียนมาร์ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในเขตชายแดน จังหวัดระนอง 3) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการแรงงานต่างชาติเพื่อการแก้ไขปัญหาแรงงานเมียนมาร์ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในเขตชายแดน จังหวัดระนอง และ 4) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการแรงงานต่างชาติเพื่อการแก้ไขปัญหาแรงงาน เมียนมาร์ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในเขตชายแดน จังหวัดระนอง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รวมทั้งสิ้น 30 คน โดยเลือกกลุ่มข้อมูลแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัญหาแรงงานเมียนมาร์ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายส่งผลกระทบแก่จังหวัดระนอง ในด้านเศรษฐกิจ ด้านความมั่นคง ด้านสังคม และด้านสาธารณสุขในการบริหารจัดการแรงงานต่างชาติประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) การควบคุม กำกับ ดูแลกระบวนการเข้ามาระหว่างการทำงานและกลับออกไปของแรงงานต่างชาติ 2) การกำหนดมาตรฐานการจ้างแรงงานต่างชาติให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล 3) การติดตามและประเมินผล 4) การบริหารจัดการแรงงานต่างชาติที่มีประสิทธิภาพ และ 5) การจัดระบบแรงงานเพื่อลดการพึ่งพาแรงงานต่างชาติ สำหรับการบริหารจัดการแรงงานต่างชาติเพื่อการแก้ไขปัญหาแรงงานเมียนมาร์ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในเขตชายแดน จังหวัดระนอง ประกอบด้วย 3 แนวทาง ได้แก่ 1) การควบคุมและการดำเนินการทางกฎหมาย 2) การสร้างงานและโอกาสในประเทศต้นทาง และ 3) การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งจังหวัดระนองซึ่งเป็นพื้นที่ชายแดนที่ติดกับประเทศเมียนมาร์ มักประสบปัญหาแรงงานเมียนมาร์ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของสังคมหลายด้าน ทั้งในเรื่องความปลอดภัย การแพร่ระบาดของโรค ภาระต่อระบบสาธารณสุข การแข่งขันในตลาดแรงงาน และความขัดแย้งทางวัฒนธรรมในชุมชน การที่แรงงานเหล่านี้อยู่นอกระบบกฎหมายยังเปิดช่องให้เกิดการค้ามนุษย์และการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

การแก้ไขปัญหานี้จึงต้องอาศัยการบริหารจัดการแรงงานต่างชาติอย่างเป็นระบบ โดยส่งเสริมให้แรงงานเข้ามาอย่างถูกต้องตามกฎหมายผ่านระบบ MOU หรือการขึ้นทะเบียนแรงงาน ควบคู่กับการเพิ่มความเข้มงวดในการตรวจสอบพื้นที่ชายแดนและสร้างความร่วมมือกับรัฐบาลประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ ยังควรส่งเสริมความ

เข้าใจและการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อให้เกิดความสงบสุขในชุมชน การจัดการอย่างเป็นระบบจะช่วยลดปัญหาสังคมและส่งเสริมให้แรงงานต่างชาติสามารถมีส่วนร่วมในระบบเศรษฐกิจไทยได้อย่างถูกต้องและปลอดภัย

คำสำคัญ: สภาพปัญหา; ผลกระทบ; การบริหารจัดการ; แรงงานเมียนมาร์

Abstract

The objectives of this research are 1) to study problem condition of f Myanmar workers smuggling in illegally entering the border area in Ranong Province 2) to study the impact of the problem of Myanmar workers smuggling in illegally entering the border area in Ranong Province 3) to study the management of foreign workers to solve the problem of Myanmar workers smuggling in illegally entering the border area in Ranong Province and 4) to study the guidelines of management foreign workers to solve the problem of Myanmar workers smuggling in illegally entering the border area in Ranong Province. It is qualitative research. There were a total of 30 key informants by making a specific selection. The research tools were in-depth interviews and focus groups with analyzing data using content analysis.

The results of the research found that the problem of Myanmar workers illegally immigrating has affected Ranong Province in terms of economics, security, society, and public health. The management of foreign workers consists of 5 areas: 1) Controlling, supervising, supervising the process of entry during work and departure of foreign workers 2) Setting standards for hiring foreign workers to meet international standards 3) Monitoring and evaluating 4) Labor management efficient foreign workers and 5) labor organization to reduce dependency on foreign workers. As for the guidelines for management of foreign workers according to the labor management strategy to solve the problem of Myanmar workers Illegally entering the Border Area in Ranong Province, the guidelines include 1) control and legal action, 2) creating jobs and opportunities in the country of origin, and 3) Strengthening international cooperation.

Keywords: Problem Conditions; Impacts; Management; Myanmar Workers

บทนำ

สถานการณ์การโยกย้ายถิ่นฐานของประชากรที่เกิดขึ้นทั่วโลก ซึ่งสาเหตุสำคัญในการโยกย้ายถิ่นฐานเกิดขึ้นจากประชาชนต้องการแสวงหาโอกาสทางเศรษฐกิจและการขยายตัวทางเศรษฐกิจในประเทศต้นทาง ทำให้มีความต้องการแรงงานที่เพิ่มสูงขึ้น อีกทั้งความไม่สงบ และความขัดแย้งในประเทศต้นทางมีผลจากความแตกต่างทางชาติพันธุ์ ความเชื่อ ศาสนาและภัยพิบัติทางธรรมชาติ ซึ่งส่งผลให้มีการโยกย้ายถิ่นฐานไปสู่พื้นที่ที่ปลอดภัยและอุดมสมบูรณ์มากกว่า ส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายภูมิลำเนาของผู้คนจากทั่วโลกและเปลี่ยนแปลงการดำรงชีวิตในรูปแบบใหม่ที่ทำให้การผ่านแดนมีความซับซ้อนมากขึ้นกว่าที่เคยมีมาก่อน (สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ, 2565) การโยกย้ายถิ่นฐานเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในทุกภูมิภาคทั่วโลกและได้ส่งผลกระทบต่อประเทศ ต้นทาง ทางผ่านและปลายทาง ในสถานการณ์การโยกย้ายถิ่นฐานในภูมิภาคต่าง ๆ ข้างต้น ประกอบกับปัจจัยทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจและสังคม ส่งผลให้ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากการโยกย้ายถิ่นฐาน ทั้งในรูปแบบที่เข้ามา

อย่างถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย การโยกย้ายถิ่นฐานของไทย ในฐานะประเทศทางผ่านและประเทศปลายทาง ซึ่งทำให้ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากการโยกย้ายถิ่นฐานของประชากรจากประเทศเพื่อนบ้านอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน บางส่วนอพยพ เข้ามานานและไม่สามารถเดินทางกลับประเทศต้นทางหรือออกไปยังประเทศที่สามได้ จึงยังตกค้าง อยู่ในประเทศไทย และบางส่วนเข้ามาเพื่อแสวงหาโอกาสทางเศรษฐกิจที่ดีกว่าประเทศของตน นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มที่เดินทางเข้ามาอย่างถูกกฎหมาย แต่ไม่เดินทางกลับตามระยะเวลาที่กำหนด และลักลอบทำงานอย่างผิดกฎหมาย รวมถึงกลุ่มที่เป็นบุตรผู้หลบหนีเข้าเมืองที่เกิดในประเทศไทย ผู้หลบหนีเข้าเมืองกลุ่มดังกล่าวในประเทศไทย หากไม่มีการบริหารจัดการที่ดีย่อมส่งผลกระทบในด้านต่าง ๆ ทั้งมิติด้านความมั่นคงความไม่ชัดเจนด้านสถานะและสิทธิ ด้านสิทธิมนุษยชนตลอดจนอาจขยายไปสู่ปัญหาด้านการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ (สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ, 2565)

ในขณะที่เศรษฐกิจโลกกำลังเติบโตอย่างรวดเร็ว ปัญหาเรื่องแรงงานต่างชาติก็กลับมาเป็นปัญหาที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ในหลายประเทศ โดยเฉพาะในจังหวัดระนอง เป็นจุดที่เผชิญกับปัญหา ในด้านแรงงานต่างชาติ ปัญหานี้กำลังเริ่มแรงขึ้นในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา กลายเป็นจุดสนใจ ในเรื่องของแรงงานต่างชาติ โดยมีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้เกิดปัญหานี้ขึ้น หนึ่งในปัจจัยที่ทำให้จังหวัดระนอง มีปัญหาในด้านแรงงานต่างชาติ คือ การพัฒนาทางอุตสาหกรรมและธุรกิจในพื้นที่นี้ เนื่องจากจังหวัดระนอง มีโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ทำให้ต้องการแรงงานเพิ่มเติม เพื่อรองรับการขยายตัวของธุรกิจ แต่แรงงานภายในประเทศไม่เพียงพอต่อความต้องการนี้ ทำให้ต้องจ้างแรงงานต่างชาติเข้ามา ดังนั้น การสร้างแรงงานจากต่างประเทศก็กลับเป็นทางเลือกที่น่าสนใจ อีกทั้งระบบการศึกษาที่ยังไม่สามารถผลิตแรงงานที่มีความรู้ความสามารถที่เพียงพอต่อความต้องการ ของตลาดแรงงาน การศึกษาในท้องถิ่นนั้นยังไม่ได้รับการพัฒนาที่เพียงพอ ทำให้บุคคลที่จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายมีโอกาสน้อยในการหางานที่มีรายได้ดี ทำให้หันมาทำงานในต่างประเทศ เพื่อมุ่งหวังในชีวิตที่ดีกว่า รวมถึงปัจจัยทางสังคมและทางนิติบัญญัติที่ส่งผลกระทบต่อปัญหานี้ด้วย บางครั้งการตรวจค้นแรงงานต่างชาติไม่เพียงพอ ทำให้คนต่างชาติมีโอกาสทำงานที่ไม่เป็นทางการ และมีเงื่อนไขทำงานที่ไม่เป็นธรรม ทำให้เกิดปัญหาด้านสิทธิแรงงานและความเป็นธรรมในการจ้างงาน (สำนักงานแรงงานจังหวัดระนอง, 2566)

ปัญหาแรงงานในจังหวัดระนอง เป็นประเด็นที่มีหลายปัญหา โดยปัญหาที่ส่วนใหญ่ของแรงงาน ในจังหวัดระนอง คือมีรายได้ต่ำ เฉพาะในกลุ่มแรงงานขั้นต่ำ ทำให้วิถีชีวิตของแรงงานเป็นไปได้ยากต่อการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข การขาดความมั่นคงในงาน หากไม่มีงานหรือได้รับการเลิกจ้าง มักต้องเผชิญกับความไม่มั่นคงในรายได้ งานที่มีให้ในจังหวัดระนองและประเทศไทยส่วนใหญ่ คืองานทางแรงงานในธุรกิจ เช่น ก่อสร้าง การบริการ แรงงานทางการเกษตร แต่งานที่ต้องการทักษะพิเศษ ยังมีจำกัด รวมถึงขาดการคุ้มครองสิทธิ ในบางกลุ่มแรงงานอาจไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายหรือไม่มีสิทธิในการเข้าถึงบริการสวัสดิการ เช่น บริการการแพทย์ หรือประกันสุขภาพ ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองของแรงงานต่างชาติ เป็นปัญหาที่สร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม โดยอาจสร้างความไม่เสถียรภาพในตลาดแรงงานและส่งผลต่อความคุ้มครองของแรงงานท้องถิ่น ซึ่งประกอบการของแรงงานที่ไม่ได้ตามกฎหมาย ในบางแรงงานอาจทำงานโดยไม่มีเอกสารทางกฎหมายหรือไม่ได้ตามกฎหมาย ทำให้เกิดปัญหาทางกฎหมายและสิทธิของแรงงานถูกละเมิดตามมา (สำนักงานแรงงานจังหวัดระนอง, 2566)

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหารจัดการแรงงานต่างชาติเพื่อการแก้ไขปัญหาแรงงานเมียนมาร์ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในเขตชายแดน จังหวัดระนอง เนื่องจากหากมีการศึกษาสภาพปัญหาแรงงาน ผลกระทบจากปัญหาแรงงานเมียนมาร์ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย โดยนำมีการนำยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดี ซึ่งจะทำให้เกิดความชัดเจนในภารกิจและบทบาทความเกี่ยวข้องของบุคคลฝ่ายต่าง ๆ เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้ยึดถือปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน และเป็นประโยชน์สำหรับการแก้ไขปัญหาแรงงานข้ามชาติในเขตชายแดนจังหวัดระนอง อันเป็นประโยชน์ทั้งสำหรับแรงงานต่างชาติที่ต้องการมาทำงานในประเทศไทย และเป็นประโยชน์สำหรับประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาผลกระทบจากแรงงานเมียนมาร์ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในเขตชายแดน จังหวัดระนอง
2. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการแรงงานต่างชาติเพื่อการแก้ไขปัญหาแรงงานเมียนมาร์ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในเขตชายแดน จังหวัดระนอง
3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแรงงานต่างชาติเพื่อการแก้ไขปัญหาแรงงานเมียนมาร์ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในเขตชายแดน จังหวัดระนอง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญหรือจนกว่าข้อมูลอิ่มตัว เพื่อสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย ผู้วิจัยพิจารณาดำเนินการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยแบบเจาะจงบุคคลเป็นประชากรที่มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์ ความรอบรู้ความชำนาญและประสบการณ์ เป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงกับการบริหารจัดการแรงงานต่างชาติเพื่อการแก้ไขปัญหาแรงงานเมียนมาร์ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในเขตชายแดน จังหวัดระนอง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญหรือจนกว่าข้อมูลอิ่มตัว เพื่อสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย ผู้วิจัยพิจารณาดำเนินการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัย แบบเจาะจงบุคคลเป็นประชากรที่มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์ความรอบรู้ความชำนาญและประสบการณ์ เป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงกับการบริหารจัดการแรงงานต่างชาติเพื่อการแก้ไขปัญหาแรงงานเมียนมาร์ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในเขตชายแดน จังหวัดระนอง จำนวน 30 คน

เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยที่เน้นการดำเนินงานเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม (Focus groups) โดยกำหนดจุดมุ่งหมายในการศึกษา เพื่อสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญและศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการยืนยันกรอบในการดำเนินการศึกษาวิจัยที่สร้างขึ้น เพื่อให้ครอบคลุม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสัมภาษณ์เชิงลึก

ผู้วิจัยได้สร้างแนวคำถามจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องลักษณะของคำถามจะเป็นประเภทคำถามปลายเปิด โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เพื่อเป็นการยืนยันกรอบในการดำเนินการศึกษาวิจัยที่สร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหา โดยแบบสัมภาษณ์เป็นแบบมีโครงสร้าง ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะ เพื่อเก็บรายละเอียดของข้อมูลให้ครบถ้วน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ฉบับ ได้แก่

ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญกลุ่มหน่วยงานภาครัฐ
ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญกลุ่มผู้ประกอบการ
ฉบับที่ 3 แบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญกลุ่มแรงงานข้ามชาติสัญชาติเมียนมาร์

ขั้นตอนที่ 2 การสนทนากลุ่ม

เป็นแบบสัมภาษณ์ในการสนทนากลุ่ม จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งเป็นผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ผู้แทนจากผู้ประกอบการ และผู้แทนจากแรงงานสัญชาติเมียนมาร์ โดยจัดการสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 คน

เพื่อยืนยันผลการวิจัยและหาข้อสรุปแนวทางการบริหารจัดการแรงงานต่างชาติเพื่อการแก้ไขปัญหาแรงงานเมียนมาร์ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในเขตชายแดน จังหวัดระนอง โดยมีคำถามในการสนทนากลุ่ม จำนวน 2 ข้อ ได้แก่

1. จากสภาพปัญหาและผลกระทบจากปัญหาแรงงานเมียนมาร์ลักลอบเข้าเมือง โดยผิดกฎหมายในเขตชายแดน จังหวัดระนอง ด้านเศรษฐกิจ สังคม สาธารณสุข และความมั่นคง ควรมีแนวทางในการแก้ไขแรงงานเมียนมาร์ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย อย่างไร

2. ข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) วิธีการเข้าถึงข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูล ด้านเอกสาร (Review Data) และการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Data)

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร (Review Data) โดยการรวบรวมค้นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากคู่มือตำราเรียน ดุษฎีนิพนธ์ภาคนิพนธ์ งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจากแหล่งค้นคว้าของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั่วประเทศและศึกษาจากสื่ออิเลคทรอนิคส์

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Data)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกใช้การวิเคราะห์แนวคิดเป็นผลการวิจัยและการวิเคราะห์รายประเด็นนำไปประกอบข้อมูล การอภิปรายผล การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยต้องเป็นผู้วิเคราะห์ด้วยตนเองเริ่มพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วทำต่อหลังจากเก็บข้อมูลสิ้นสุดลง อาศัยข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมมาเป็นกรอบแนวความคิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมา กล่าวคือ การวิจัยที่ผู้วิจัยออกไปสัมผัสกับปรากฏการณ์ที่เป็นรูปธรรมก่อน แล้วจึงพยายามสร้างข้อสรุปเชิงนามธรรมในลักษณะของปัจจัย พยายามศึกษาปรากฏการณ์จากหลากหลายมิติ ด้วยข้อมูลจากมุมมองของคนในหรือทัศนะของคนใน โดยไม่ด่วนสรุปปรากฏการณ์ตามสายตาอย่างคนนอก หรือทัศนะของคนนอก ผู้วิจัยได้แสวงหาระบบคุณค่าและความหมายส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลสำคัญมองด้วยสายตาคนใน พร้อมกับอาศัยมิติปัจจัยที่ได้มาจากแนวคิดทฤษฎีส่วนหนึ่งและจากการสร้างสรรค์จินตนาการของผู้วิจัยส่วนหนึ่ง นำไปสู่การยอมรับหรือปฏิเสธมิตินั้น ๆ ตลอดจนการสร้างมิติใหม่ขึ้นมาแทน

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการนำเอาข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าวิจัยมาจัดกระทำให้เป็นระบบและหาความหมาย แยกแยะองค์ประกอบ รวมทั้งเชื่อมโยงและหาความสัมพันธ์ของข้อมูล โดยการวิจัยนี้ใช้วิธีการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล คือการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ กันเพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน เช่น ใช้การสังเกตควบคู่กับการซักถาม พร้อมกันนั้นก็ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งเอกสาร หรือทำการซักถามผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาครัฐต้องมีแนวทางในการจัดระบบแรงงาน เพื่อลดการพึ่งพาแรงงานต่างชาติ โดยการออกนโยบายแรงงานที่ชัดเจนเกี่ยวกับการจ้างงานแรงงานต่างชาติที่สอดคล้องกับกฎหมายแรงงานและมาตรฐานสากลและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างยั่งยืน เพื่อเพิ่มความเชื่อถือในการจ้างงานให้กับผู้ประกอบการและแรงงานทั้งในประเทศและต่างชาติ และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำรวจ และภาคเอกชน เพื่อมองเห็นภาพรวมและการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ตรงไปตรงมาเกี่ยวกับแรงงานต่างชาติที่มีความเสี่ยงสูง และสร้างศูนย์บริการในพื้นที่ที่มีการลักลอบเข้าเมืองของแรงงานต่างชาติอย่างไม่ถูกต้องที่มีการให้บริการทางกฎหมายและช่วยเหลือสำหรับแรงงานต่างชาติ จัดการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะแรงงาน

ท้องถิ่นเพื่อเพิ่มความสามารถในการทำงานและลดการพึ่งพาต่อแรงงานต่างชาติ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว พ.ศ. 2560 – 2564 ของกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน ยุทธศาสตร์ที่ 1: การจัดระบบแรงงานเพื่อลดการพึ่งพาแรงงานต่างชาติ

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาครัฐต้องมีแนวทางในการควบคุม กำกับ ดูแลกระบวนการเข้ามาระหว่างการทำงานและกลับออกไปของแรงงานต่างชาติ โดยการสนับสนุนการเจรจาและการทำงานร่วมกันระหว่างประเทศ เพื่อการควบคุมชายแดนที่มีประสิทธิภาพโดยเน้นการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการปรับปรุงเทคโนโลยีในการควบคุมชายแดน โดยเพิ่มการตรวจสอบและควบคุมความปลอดภัยเพื่อป้องกันการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว พ.ศ. 2560 – 2564 ของกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน ยุทธศาสตร์ที่ 2: การควบคุม กำกับ ดูแลกระบวนการเข้ามาระหว่างการทำงานและกลับออกไปของแรงงานต่างชาติ

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาครัฐต้องมีแนวทางในการกำหนดมาตรฐานการจ้างแรงงานต่างชาติให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล โดยการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนามาตรฐาน ที่เกี่ยวข้องกับการจ้างแรงงานต่างชาติในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ เพื่อให้มั่นใจว่ามีการใช้มาตรฐานที่เป็นไปตามข้อกำหนดของระบบสากล รวมถึงสนับสนุนการศึกษาและการอบรมที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการจ้างแรงงานต่างชาติ เพื่อเพิ่มความเข้าใจและการปฏิบัติตามมาตรฐานในท้องถิ่น และสนับสนุนการประเมินและการตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรฐานการจ้างแรงงานต่างชาติอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถทำปรับปรุงและปรับปรุงได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว พ.ศ. 2560 – 2564 ของกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน ยุทธศาสตร์ที่ 3: การกำหนดมาตรฐานการจ้างแรงงานต่างชาติให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า หน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการ และแรงงาน ข้ามชาติ มีความเห็นว่า สภาพปัญหาแรงงานเมียนมาร์ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นปัญหาที่ซับซ้อนที่ส่งผลหลายด้าน โดยการเข้ามาของแรงงานเมียนมาร์ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ทำให้เกิดปัญหาให้กับจังหวัดระนอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ปัญหาแรงงานเมียนมาร์ลักลอบเข้าเมือง โดยผิดกฎหมายมีผลกระทบต่อจังหวัดระนองในด้านเศรษฐกิจ ด้านความมั่นคง ด้านสังคม และด้านสาธารณสุข ทำให้ทุกภาคส่วนต้องเร่งหาแนวทางการบริหารจัดการแรงงานต่างชาติเพื่อการแก้ไขปัญหาแรงงานเมียนมาร์ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในเขตชายแดนจังหวัดระนอง ให้มีประสิทธิภาพและสามารถแก้ไขปัญหาและผลกระทบได้อย่างยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว พ.ศ. 2560 – 2564 ของกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน ในยุทธศาสตร์ที่ 1 ในเรื่องของการจัดระบบแรงงานเพื่อลดการพึ่งพาแรงงานต่างชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 2 ในเรื่องของการควบคุม กำกับ ดูแลกระบวนการเข้ามาระหว่างการทำงานและกลับออกไปของแรงงานต่างชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 3 ในเรื่องของการกำหนดมาตรฐานการจ้างแรงงานต่างชาติให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ยุทธศาสตร์ที่ 4 ในเรื่องของการบริหารจัดการแรงงานต่างชาติที่มีประสิทธิภาพ และยุทธศาสตร์ที่ 5 ในเรื่องของการติดตามและประเมินผล ซึ่งภาครัฐต้องหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบจากปัญหาแรงงานเมียนมาร์ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในเขตชายแดน จังหวัดระนองต่อไป

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ผลการศึกษาการบริหารจัดการแรงงานต่างชาติ เพื่อการแก้ไขปัญหาแรงงานเมียนมาร์ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในเขตชายแดน จังหวัดระนอง พบว่า หน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการ และแรงงานข้ามชาติ มีความเห็นว่า การบริหารจัดการแรงงานต่างชาติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารจัดการแรงงานต่างชาติ ที่พบว่า การบริหารจัดการแรงงานต่างชาติ ในด้านการจัดระบบแรงงานเพื่อลดการพึ่งพาแรงงานต่างชาติ การควบคุม กำกับ ดูแลกระบวนการเข้ามาระหว่างการทำงานและกลับออกไปของแรงงาน

ต่างชาติ การกำหนดมาตรฐานการจ้างแรงงานต่างชาติให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล การบริหารจัดการแรงงานต่างชาติ ที่มีประสิทธิภาพ และการติดตามและประเมินผล ยังต้องมีการพัฒนาการบริหารจัดการแรงงานต่างชาติให้มีประสิทธิภาพให้มากยิ่งขึ้น ทำให้ทุกภาคส่วนต้องหาแนวทางการบริหารจัดการแรงงานต่างชาติเพื่อการแก้ไขปัญหาแรงงานเมียนมาร์ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในเขตชายแดน จังหวัดระนอง โดยเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว พ.ศ. 2560 – 2564 ของกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน ในยุทธศาสตร์ที่ 1 ในเรื่องของการจัดระบบแรงงาน เพื่อลดการพึ่งพาแรงงานต่างชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 2 ในเรื่องของการควบคุม กำกับ ดูแลกระบวนการเข้ามาระหว่างการทำงานและกลับออกไปของแรงงานต่างชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 3 ในเรื่องของการกำหนดมาตรฐานการจ้างแรงงานต่างชาติให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ยุทธศาสตร์ที่ 4 ในเรื่องของการบริหารจัดการแรงงานต่างชาติที่มีประสิทธิภาพ และยุทธศาสตร์ที่ 5 ในเรื่องของการติดตามและประเมินผล ซึ่งภาครัฐต้องหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบจากปัญหาแรงงานเมียนมาร์ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในเขตชายแดน จังหวัดระนองต่อไป

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการแรงงานต่างชาติเพื่อแก้ไขปัญหาแรงงานเมียนมาร์ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในจังหวัดระนอง ด้านการแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อจังหวัดระนองและการบริหารจัดการแรงงานต่างชาติ พบว่า ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการ และแรงงานข้ามชาติในจังหวัดระนอง มีข้อมูลฉันทามติเห็นด้วยกับผลการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแนวทางการบริหารจัดการแรงงานต่างชาติเพื่อแก้ไขปัญหาแรงงานเมียนมาร์ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในจังหวัดระนอง มี 5 แนวทาง คือ 1) แนวทางในการจัดระบบแรงงานเพื่อลดการพึ่งพาแรงงานต่างชาติ 2) แนวทางในการควบคุม กำกับ ดูแลกระบวนการเข้ามาระหว่างการทำงานและกลับออกไปของแรงงานต่างชาติ 3) แนวทางในการกำหนดมาตรฐานการจ้างแรงงานต่างชาติให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล 4) แนวทางในการบริหารจัดการแรงงานต่างชาติที่มีประสิทธิภาพ และ 5) แนวทางในการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแนวทางดังกล่าวนั้นเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว พ.ศ. 2560 – 2564 ในยุทธศาสตร์ที่ 1 ในเรื่องของการจัดระบบแรงงานเพื่อลดการพึ่งพาแรงงานต่างชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 2 ในเรื่องของการควบคุม กำกับ ดูแลกระบวนการเข้ามาระหว่างการทำงาน และกลับออกไปของแรงงานต่างชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 3 ในเรื่องของการกำหนดมาตรฐานการจ้างแรงงานต่างชาติให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ยุทธศาสตร์ที่ 4 ในเรื่องของการบริหารจัดการแรงงานต่างชาติที่มีประสิทธิภาพ และยุทธศาสตร์ที่ 5 ในเรื่องของการติดตามและประเมินผล โดยแนวทางที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปให้หน่วยงานภาครัฐนำไปเป็นแนวทางการบริหารจัดการแรงงานต่างชาติเพื่อแก้ไขปัญหาแรงงานเมียนมาร์ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายในจังหวัดระนองได้ในอนาคต

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปข้อค้นพบที่เป็นองค์ความรู้ใหม่ซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอแบบจำลอง ดังนี้

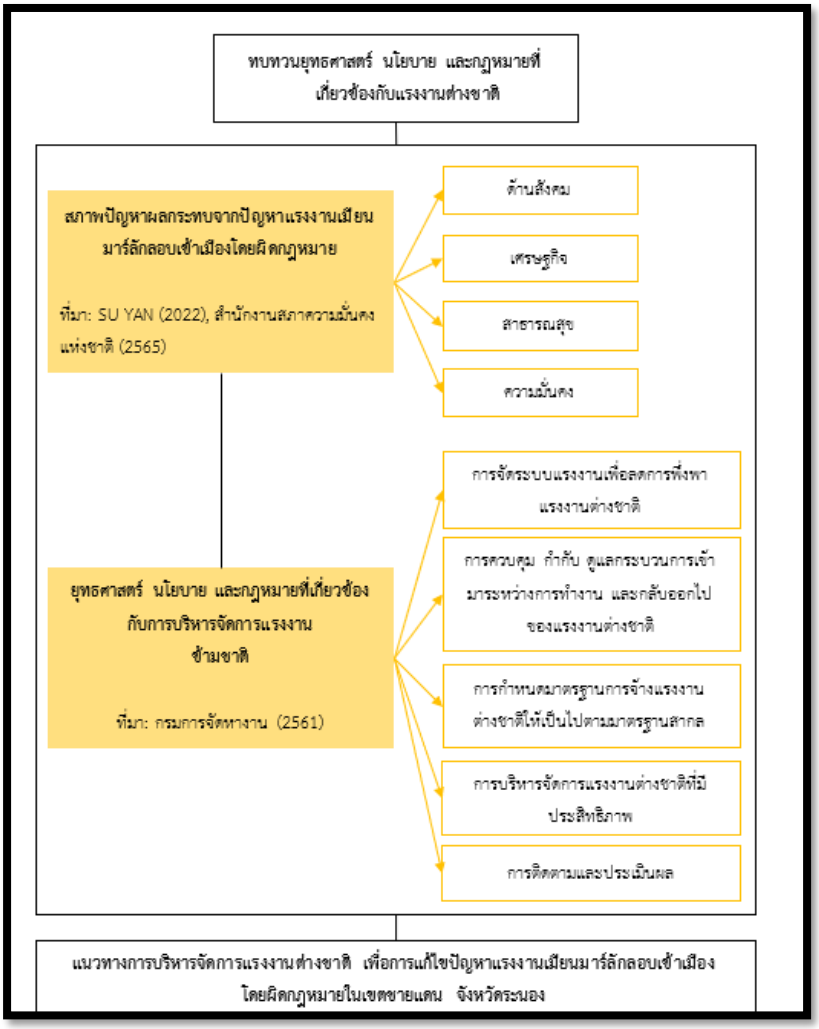

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า หน่วยงานภาครัฐควรมีการสร้างศูนย์ข้อมูลแรงงานต่างชาติในการตรวจสอบตัวตนของแรงงานต่างชาติที่เข้ามาทำงานในพื้นที่จังหวัดระนอง โดยมีการควบคุมและดำเนินการทางกฎหมายอย่างเคร่งครัด เพื่อป้องกันการเข้ามาของแรงงานต่างชาติที่ลักลอบเข้ามาโดยผิดกฎหมายและลดความเสี่ยงทางสังคม สาธารณสุข สังคม และเศรษฐกิจในจังหวัดระนอง

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ควรมีการบูรณาและสร้างเครือข่ายร่วมกับองค์กรภาครัฐและเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ เพื่อปรับปรุงนโยบายและกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการทำงานของแรงงานต่างชาติ ซึ่งควรพิจารณาให้มีการกระจายอำนาจให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดและท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดเก็บข้อมูลของแรงงานต่างชาติ เพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ซึ่งจะลดความขัดแย้งและป้องกันปัญหา ความมั่นคงระหว่างประเทศที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ควรมีการพิจารณาร่วมกันระหว่างประเทศไทยและเมียนมาร์ในเรื่องของกฎหมาย ระเบียบ และมาตรการในป้องกันการเข้ามาของแรงงานต่างชาติที่ลักลอบเข้ามาโดยผิดกฎหมาย รวมถึงพิจารณาในการเปิดด่านการค้าชายแดนพิเศษ เพื่อให้มีการส่งเสริมการลงทุนและการพัฒนาธุรกิจในเขตชายแดนจังหวัดระนองและเขตชายแดนประเทศเมียนมาร์ เพื่อสร้างงานที่มั่นคงให้แรงงานของทั้งสอง

ประเทศ ซึ่งจะทำให้ลดความต้องการ ใช้แรงงานผิดกฎหมายและลดความขัดแย้งในการผลักดันแรงงานลักลอบโดยผิดกฎหมายได้ในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบ การสร้างโอกาสการจ้างงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยจัดตั้งโปรแกรมการจ้างงานที่ถูกต้องตามกฎหมายและโปร่งใสสำหรับแรงงานต่างชาติ โดยร่วมมือกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ให้ข้อมูลและแนวทางในการขอใบอนุญาตทำงานแก่แรงงานต่างชาติ พร้อมทั้งช่วยในการจัดเตรียมเอกสารและการยื่นขออนุญาต เพื่อลดการลักลอบเข้ามาทำงานอย่างผิดกฎหมาย และส่งเสริมให้แรงงานต่างชาติได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย ซึ่งจะช่วยลดปัญหา การเอาเปรียบแรงงาน และสร้างความเป็นธรรมในตลาดแรงงาน ที่สำคัญ คือ ให้ความรู้เรื่องความเสี่ยงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการส่งเสริมให้แรงงานต่างชาติทำงานอย่างถูกกฎหมาย เพื่อเพิ่มความเข้าใจในกฎหมายแรงงานและสิทธิของแรงงานต่างชาติ โดยควรให้ความสำคัญกับการละเมิดกฎหมายและเพิ่มความปลอดภัยและสวัสดิภาพของแรงงาน รวมถึงลดความเสี่ยงที่แรงงานจะถูกใช้งานอย่างไม่เป็นธรรม สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของนโยบายและกฎระเบียบต่าง ๆ ต่อการบริหารจัดการและการแก้ไขปัญหาแรงงานเมียนมาร์ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย โดยการตรวจสอบผลกระทบ ที่เกิดขึ้นจากนโยบายที่มีอยู่แล้วและการวางแผนนโยบายใหม่ที่เป็นไปตามความเหมาะสม

2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของมาตรการการบริหารจัดการ โดยเน้นไปที่มิติสังคมและวัฒนธรรมของแรงงานต่างชาติ และการนำมาใช้ในท้องถิ่นและเปรียบเทียบระหว่างมาตรการที่ต่างกันเพื่อหาว่าปัจจัยดังกล่าวมีผลต่อการลดปัญหาได้อย่างไร

เอกสารอ้างอิง

กรมการจัดหางาน. (2567). *คนต่างด้าวไม่มีเอกสารอะไรเลย (เถื่อน) ทำงานอยู่กับนายจ้างหรือแรงงานที่มีเอกสารแต่หมดอายุ ต้องทำอย่างไร*. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2568, จาก https://www.doe.go.th/prd/alien/faq/param/site/152/cat/25/sub/24/pull/detail/view/faq-detail/object_id/183?page=2

กระทรวงแรงงาน. (2564). *แผนปฏิบัติการด้านแรงงาน (พ.ศ. 2563–2565) ฉบับทบทวน พ.ศ. 2564 เพิ่มเติม*. กรุงเทพฯ: กระทรวงแรงงาน.

สำนักงานแรงงานจังหวัดระนอง. (2566). *รายงานสถานการณ์แรงงานต่างชาติในจังหวัดระนอง ปี 2566*. สำนักงานแรงงานจังหวัดระนอง.

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. (2565). *รายงานสถานการณ์การโยกย้ายถิ่นฐานและผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทย*. สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ.

Office of the National Security Council. (2022). *Report on migration situation and its impact on Thailand's national security*. Office of the National Security Council.

Ranong Provincial Labour Office. (2023). *Report on foreign labour situation in Ranong Province, 2023*. Ranong Provincial Labour Office.